

Communicatieaanpak rookbeleid – fase 2

In 2019 is de Universiteit Utrecht een project gestart om haar terreinen in verschillende fases rookvrij te maken. Dit gebeurde in twee pilots (Leuvenplein en terrein UBB). De ervaringen die hier werden opgedaan met bijvoorbeeld handhaving, markering en communicatie vormen input voor het rookvrij maken van het gehele universiteitsterrein. Dit is de tweede fase van het project. Voor de communicatie rondom de pilots is een communicatieaanpak opgesteld. In deze communicatieaanpak voor de tweede fase worden korte passages herhaald of er wordt verwezen naar de communicatieaanpak uit de eerste fase.

Huidige situatie

Op het gebied van het rookvrij maken van de universiteitsterreinen zijn er twee ontwikkelingen:

- In november 2018 heeft het College van Bestuur besloten om fasegewijs toe te werken naar een 100% rookvrije campus.
- Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stelt een Algemene Maatregel van Bestuur op waarin staat dat terreinen van onderwijsinstellingen per 1 augustus 2020 rookvrij zijn.

Op dit moment geldt in de universiteitsgebouwen een rookverbod. Op de terreinen buiten de gebouwen is roken nog toegestaan, met uitzondering van het Leuvenplein en het terrein van de UBB. Het UU-rookbeleid voor de rest van het buitenterrein is: "Bij het roken buiten het gebouw mag je andere medewerkers niet hinderen". Op verschillende plekken zijn hier additionele afspraken aan toegevoegd, bijvoorbeeld: een verbod op roken binnen een straal van zeven meter van de in-/uitgang, een rokersabri aan de Leuvenlaan en in de binnentuin van de panden op de Drift, bij Diergeneeskunde is een aantal plekken aangewezen waar gerookt mag worden.

Toekomstige situatie

De UU wil een gezonde omgeving bieden aan haar studenten en medewerkers én voldoen aan de wetgeving die vanaf 1 augustus 2020 geldt. Daarom maakt zij haar terreinen rookvrij. Daar waar universiteitsgebouwen aan de openbare weg liggen, geldt de gedragsregel dat er niet binnen zeven meter van de in-/uitgang van het gebouw gerookt mag worden. Het rookverbod geldt voor traditioneel tabakswaar, elektronische sigaretten, waterpijpen, kruidensigaretten en nicotinevrije tabakswaar. Van al deze varianten is aangetoond dat de potentiële gezondheidsschade aanzienlijk is.

1. Analyse

1.1 UU-breed

In de samenleving is steeds meer aandacht voor rookpreventie, steeds meer organisaties zijn bezig met het rookvrij maken van hun terrein en onderwijsinstellingen moeten voor 1 augustus 2020 hun terrein rookvrij maken. Het niet-roken wordt steeds meer gezien als norm en roken wordt minder geaccepteerd. De verwachting is dan ook dat een grote groep medewerkers en studenten positief staan tegenover de verandering:

- Ze zien dat ze minder overlast van rook (en sigarettenpeuken) ervaren.
- Ze vinden het positief dat de universiteit de vitaliteit en gezondheid van haar medewerkers en studenten serieus neemt.

Daarnaast zal er een groep medewerkers en studenten zijn (de rokers) die weerstand tegen de verandering heeft:

- Zij vinden dat de universiteit zich ongewenst inmengt in de persoonlijke levenssfeer. "De universiteit heeft er niets mee te maken of ik wel of niet rook."
- De rokers worden geacht te roken buiten het UU-terrein. Deze plekken zijn verder lopen dan op dit moment het geval is.

Voor de groep rokers is de verandering dus behoorlijk ingrijpend. In de communicatie wordt daarom benadrukt waarom de universiteit haar hele terrein rookvrij maakt (wetgeving), waar houdt het rookvrije terrein op en wordt verwezen naar ondersteuning die beschikbaar is als iemand wil stoppen met roken.

Het is niet alleen van belang om deze specifieke groep goed te informeren. Dit geldt voor de hele UU-gemeenschap en diverse aanpalende organisaties (zoals de gemeente, USP-partners en omwonenden).

Hoe krijg je rokers zover dat ze roken op de plekken waar dat mag. Bewegwijzering kan hierbij een rol spelen. Van belang is om te spreken van de streefsituatie ('een rookvrije generatie') en het gewenste gedrag ('je kunt roken op plek x'). Daarnaast is handhaving essentieel. Wie spreekt rokers aan als zij op een verkeerde plek roken? Bestuurders en directeuren hebben hierin een voorbeeldrol, maar iedereen heeft een rol bij het aanspreken. De vraag is nog wel welke sancties beschikbaar zijn als rokers (meerdere malen) de regels overtreden.

2. Communicatiedoelstellingen

2.1 UU-breed

Binnen het project gelden per doelgroep verschillende communicatiedoelstellingen. Deze zijn in verschillende groepen verdeeld.

2.1.1 Bestuurlijk niveau

- Het College van Bestuur weet wat de stand van zaken van het project is. Daarnaast draagt het CvB uit dat zij de vitaliteit en gezondheid van medewerkers en studenten belangrijk vindt en dat het rookvrij maken van de terreinen hieraan een bijdrage levert (ambassadeurs-/voorbeeldrol). Ook spreken de CvB-leden t.z.t. rokers aan als zij roken op plekken waar dat niet de bedoeling is.
- De (faculteits)directeuren en decanen zijn op de hoogte van het project en de stand van zaken. Ook dragen zij uit dat zij het project ondersteunen en leveren in hun 'regio' een bijdrage als dat in het project nodig is (ambassadeurs/voorbeeldrol). Bijvoorbeeld door het aanspreken van rokers die op plekken roken waar dat niet de bedoeling is.
- De FSC-directeur spreekt bestuurders aan op hun ambassadeurs-/voorbeeldrol en neemt deze zelf ook op zich.
- Het MT FSC is op de hoogte van het project en de stand van zaken.

2.1.2 Medewerkers en studenten (algemeen)

- Medewerkers en studenten weten dat de UU-terreinen per 1 augustus 2020 rookvrij worden en waar zij mogen roken.
- Medewerkers en studenten weten waar zij informatie kunnen vinden over ondersteuning bij stoppen met roken.
- Medewerkers en studenten worden geïnformeerd over de voortgang van het project en de wetgeving.
- Medewerkers en studenten vinden dat de UU hen goed op de hoogte heeft gehouden en dat het proces zorgvuldig is doorlopen.
- Medewerkers en studenten roken op de daarvoor aangewezen plekken.
- Medewerkers en studenten weten waar ze terecht kunnen met vragen en opmerkingen.

2.1.3 Medewerkers en studenten (gespecificeerd)

- De leden van de medezeggenschapsraden zijn op de hoogte van het project.
- Studie- en studentenverenigingen en studentassessoren informeren 'hun' studenten over de verandering.
- De demandmanagers en huisvestingscoördinatoren zijn op de hoogte van het project en de stand van zaken. Ook leveren ze input voor de 'regionale' projecten en pakken ze hun ambassadeurs-/voorbeeldrol op. Bijvoorbeeld door het aanspreken van rokers die op plekken roken waar dat niet de bedoeling is.
- De frontofficemedewerkers (o.a. FSC Meldpunt, servicepunten, recepties en facilitair medewerkers) en securitymedewerkers van het FSC zijn op de hoogte van het project en kunnen vragen van medewerkers en studenten beantwoorden. Ook weten zij hoe ze rokers kunnen aanspreken, hoe ze omgaan met boze reacties en wat ze doen met klachten. Hun leidinggevenden hebben de tools om deze medewerkers te informeren en de medewerkers volgen een training voor het aanspreken van roken.
- Medewerkers van externe leveranciers zoals MAAS, Sodexo, Asito/Westerveld, Securitas en diverse onderhoudspartijen weten dat het UU-terrein rookvrij is per 1 augustus 2020 en waar ze daarna wel en niet mogen roken. Zij hebben een voorbeeldrol.
- Nieuwe medewerkers en aankomende studenten weten dat de terreinen van de UU rookvrij zijn per 1 augustus 2020.

2.1.4 Externen

- De gemeente en provincie zijn op de hoogte van het rookbeleid van de UU en helpen de UU bij de handhaving én bij het informeren van omwonenden (m.n. Binnenstad en ICU-campus).
- USP-partners (zoals HU, UMCU, RIVM, CBG) zijn op de hoogte van het rookbeleid van de UU en de stand van zaken. Zij informeren hun medewerkers over het rookvrije terrein en waar wel/niet gerookt mag worden. De UU helpt hen desgewenst door het aanreiken van communicatie-uitingen die zij als voorbeeld kunnen gebruiken.
- HU en UU weten (als collega-onderwijsinstellingen) van elkaar welke acties worden ondernomen om studenten te bereiken.
- SSH is op de hoogte van het rookbeleid van de UU, informeert de bewoners op het USP over het rookvrije terrein en wat dit voor gevolgen heeft voor bewoners.
- Omwonenden in binnenstad en UCU-campus zijn op de hoogte van het rookvrij maken van de UU-terreinen en weten waar ze terecht kunnen met vragen.
- Bezoekers van het UU-terrein weten dat het terrein rookvrij is.

3. Communicatiestrategie

Omdat het een gevoelig onderwerp is voor een groep medewerkers en studenten en de impact van de verandering relatief groot is, wordt er meerdere keren over het rookvrij maken van het terrein gecommuniceerd. Dit gebeurde eerder al in de eerste fase van het project. Het is belangrijk dat medewerkers en studenten kunnen wennen aan de wijzigingen en niet gelijk geconfronteerd worden met de verandering.

Omdat de verandering alle medewerkers en studenten aangaat, zetten we in op het gebruik van verschillende communicatiemiddelen (op het buitenterrein, intranet, nieuwsbrieven, social media, video, DUB). In het Nederlands én Engels. Vooral de communicatie op locatie is van belang, omdat dat de plek is waar de rokers zich nu bevinden en zij degene zijn voor wie de verandering het grootst is. Daarnaast is de universiteit verplicht om duidelijk aan te geven welk gedeelte van het terrein rookvrij is.

Omdat er inmiddels al vele organisaties bezig zijn met het rookvrij maken van hun terrein en de UU niet voor 100% rookvrij gaat, kiezen we ervoor om de media niet proactief te benaderen. De

UU is namelijk geen voorloper op dit gebied. Uiteraard beantwoorden we wel binnenkomende vragen.

4. Boodschap

Onderstaande elementen komen steeds terug in de communicatie over het rookvrije terrein:

- Het gaat om het rookvrij maken van het terrein. Er wordt niet gesproken over een rookverbod.
- Reden voor het rookvrij maken van het universiteitsterrein, waarbij specifiek inzoomen op situatie USP, ICU en binnenstad (zeven meter vanaf de in-/uitgang) soms noodzakelijk is;
- Grenzen van het rookvrije terrein;
- Verwijzing naar ondersteuning die beschikbaar is als iemand wil stoppen met roken;
- Oproep aan iedereen om proactief rokers aan te spreken als ze roken op een plek waar dat niet mag;
- Effecten van roken en meeroken;
- Effecten van peuken in milieu;
- Het rookverbod geldt voor traditioneel tabakswaar, elektronische sigaretten, waterpijpen, kruidensigaretten en nicotinevrije tabakswaar;
- N.t.b. sanctie voor iemand die (meermaals) de regels overtreedt.

De Universiteit Utrecht wil een gezonde omgeving bieden aan haar medewerkers. Daarom worden voor 1 augustus 2020 de buitenterreinen gefaseerd rookvrij. In pilots op het Leuvenplein en bij de Universiteitsbibliotheek in de binnenstad wordt uitgetoetst wat wel en niet werkt. Als universiteitsgebouwen aan de openbare weg liggen, geldt de gedragsregel dat je op minimaal zeven meter van de in-/uitgang van het gebouw rookt. De universiteit wil met een rookvrij terrein niet-rokers beschermen tegen rookoverlast en meeroken. Ook wil zij de overlast van rondslingerende peuken, een bron van ergernis voor velen, tegengaan. De milieuschade die peuken veroorzaken kan zo worden verminderd. Het kan wel tot achttien maanden duren voordat een peuk is afgebroken. Behalve teer en nicotine bevatten sigarettenpeuken vijf extreem giftige stoffen (benzeen, nitrosamine, formaldehyde, waterstofcyanide en arsenicum). Uiteraard is de keuze om wel of niet te roken iemands eigen verantwoordelijkheid. Er is ondersteuning beschikbaar als je wilt stoppen met roken.

5. Doelgroepen

5.1 UU-breed

Bestuurlijk niveau	Via
College van Bestuur	FSC-directeur
Decanen	FSC-directeur + bestaand overleg
Faculteitsdirecteuren	FSC-directeur + bestaand overleg
MT FSC	FSC-directeur
Medewerkers en studenten (algemeen)	
Medewerkers	
Studenten	
Medewerkers en studenten (gespecificeerd)	
Universiteitsraad	FSC-directeur + projectleider
Faculteitsraden	Faculteitsdirecteur
Studieverenigingen en studentenorganisaties	Via SO&O
Demandmanagers en huisvestingscoördinatoren	Projectleider
Facility managers en teamleiders FO	Projectleider
FO-medewerkers FSC (FSC Meldpunt, servicepunten, recepties, facilitair	Leidinggevende m.b.v. FAQ

medewerkers), maar ook van onze externen (Sodexo, Asito, Westerveld, Securitas, etc).	
V&C en HR (o.a. HR Servicedesk)	FSC-directeur
Nieuwe studenten	Marketing
Nieuwe medewerkers	HR
Externen	
Gemeente	FSC-directeur + projectleider
Provincie	FSC-directeur + projectleider
USP-partners	FSC-directeur + projectleider
Hogeschool Utrecht	FSC-directeur + projectleider
Huurders in UU-panden	FSC-directeur + projectleider
Winkels op USP	FSC-directeur + projectleider
Bewoners USP van SSH	FSC-directeur + projectleider
Omwonenden binnenstad en UCU-terrein	Projectleider
Leveranciers (o.a. FSC en V&C)	Contract- en leveranciersmanagers en projectleiders
Media	Woordvoerder

Voor het succes van de verandering is het van belang dat het College van Bestuur en de (faculteits)bestuurders als ambassadeur fungeren. Zij dragen uit dat zij de gezondheid en vitaliteit van medewerkers en studenten belangrijk vinden en dat het rookvrij maken van de terreinen hieraan een bijdrage levert.

6. Middelen

Voor het informeren van de diverse doelgroepen wordt gebruik gemaakt van diverse communicatiemiddelen. Hieronder staat een overzicht van bestaande communicatiemiddelen die worden gebruikt en middelen die specifiek voor het project worden gemaakt. Op de Teamsite staan de verschillende communicatiemiddelen nog verder gespecificeerd.

6.1 Bestaande communicatiemiddelen

- Bestuurlijke overleggen: CvB, BO/MO/DO, PO met CvB, kwartaalgesprekken bij faculteiten
- Overleggen/bijeenkomsten voor specifieke doelgroepen, o.a.:
 - o Demandmanagersoverleg
 - o Commissievergadering van de U-raad
 - o Bijeenkomsten voor nieuwe UU-medewerkers
 - o UIT-dagen
- Online informatie:
 - o Algemene pagina op intranet, studentensite en uu.nl
 - o Informatie op gebouwenpagina's op uu.nl en studentensite
 - o Informatie op pagina's over campus op uu.nl
 - o Informatie voor nieuwe medewerkers op intranet
 - o Melding op studiekiezerssite voor bachelor- en masteropleidingen
- Nieuwsberichten op intranet, studentensite en voor nieuwsbrieven
- Berichtgeving via social media kanalen UU (Facebook / Instagram / Twitter / LinkedIn)
- Berichtgeving richting studieverenigingen (website / Facebook)
- Berichtgeving via specifieke kanalen voor studenten: melding in MyUU-app, Blackboard, Osiris
- Diverse communicatiemiddelen voor open dagen voor bachelor- en masteropleidingen
- Brochures en online informatie over opleidingen
- Brochures voor nieuwe medewerkers
- Meldingen op beeldschermen
- DUB: website, nieuwsbrief en social media
- Overig:
 - o In voorwaarden voor zaalhuur voor externen opnemen
 - o Onderaan inkoopopdrachten via SAP SRM

- In vacatureteksten opnemen

6.2 Communicatiemiddelen voor project

- Markering van het terrein:
 - Borden
 - Stoeptegels
 - Plastielen op fietspaden
 - In tram- en bushokjes
- Overleggen/bijeenkomsten met specifieke doelgroepen:
 - Provincie
 - Gemeente
 - USP en USP-partners
 - HU
 - SSH
 - Workshop voor medewerkers die handhaving gaan verzorgen
 - Leveranciers
- Infographic
- FAQ
- Banner
- Poster: algemene poster en poster voor in huidige abri's
- Stoepborden
- Filmpjes voor social media kanalen
- (Online) plattegrond USP en ICU met daarop het rookvrije terrein gemarkeerd
- Campagne bij de start van het academisch jaar: de invulling moet nog bepaald worden. Er wordt geprobeerd om aan te sluiten bij de actie die ITS en FSC jaarlijks doen. Qua communicatiemiddelen wordt gedacht aan:
 - In speech Anton Pijpers bij Opening Academisch Jaar
 - Online:
 - Banner op uu.nl
 - Uitgelicht op intranet
 - Online berichtgeving op intranet, uu.nl en studentensite
 - In nieuwsbrieven
 - Via social media
 - MyUU-app
 - Osiris
 - Blackboard
 - DUB
 - Uitdelen fruit met daarop het vinkje 'rookvrij'
 - Vloerstickers in gebouwen
 - Streetpointart op UU-terrein
 - Op slagbomen bij parkeerterreinen
 - Mobiele borden langs aanrijdroutes
 - Rookvrijegeneratiebanners op UU-baniermasten
 - Actie met goochelaars
 - Filmpje
- Huis-aan-huis mailing voor omwonenden UBB en ICU
- Toolkit over het rookvrij maken van het terrein:
 - Doelgroepen: USP, USP-partners, Hogeschool Utrecht, SSH, externe leveranciers (o.a. van FSC)
 - Middelen: standaardtekst, e-mailtekst, afbeelding (van bord), infographic, FAQ

7. Planning

De communicatieplanning kan in een aantal fasen worden onderverdeeld:

Fase 1 Basis op orde

Alle communicatie die nodig is om te voldoen aan de wetgeving wordt up to date gemaakt voor 1 augustus 2020. Denk dan aan online informatie, markeringen, berichtgeving, toolkit en huis-aan-huis mailingen.

In deze fase worden medewerkers en studenten via online berichtgeving geïnformeerd over de voortgang. Daarbij wordt duidelijkheid over de wetgeving als communicatiemijlpaal aangegrepen.

Fase 2 Campagne

In de week van de opening van het academisch jaar vindt een campagne plaats, met specifieke acties. Deze week is gekozen, omdat dan de meeste medewerkers en studenten weer op de campussen aanwezig zijn.

Fase 3 Rest van academisch jaar 2020-2021

Regelmatig aandacht voor het onderwerp via de verschillende communicatiemiddelen zoals ze in bovenstaand schema staan.

Fase 4 Afschaling

De verwachting is dat medewerkers en studenten meer gewend raken aan het rookvrije terrein. Daarom kan de communicatie wat verder worden afgeschaald. Dit betekent dat bijvoorbeeld de melding uit de vacatureteksten kan worden gehaald en er geen aandacht meer voor het onderwerp is in het kader van de bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers.

8. Budget

Er wordt veel gebruik gemaakt van bestaande communicatiemiddelen (bijeenkomsten en digitale communicatiemiddelen), maar er zal ook een aantal middelen ontwikkeld moeten worden vooral voor campagne (bijvoorbeeld stickers, borden, filmpjes, infographic).

9. Evaluatie

Voor de evaluatie van de communicatie worden de volgende middelen gebruikt:

- Vergaderingen van projectgroep: onderwerp staat op de agenda en leden kunnen aangeven wat zij in de wandelgangen horen
- Reacties op intranetberichten en berichten op social media

Op basis van de input kan tussentijds gekozen worden voor het bijstellen van de communicatie.